

1. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 08/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 08/12/2023

Σελίδα: 1

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ - ΕΡΝΤΟΓΑΝ
ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ

Το επόμενο
ραντεβού
στην Αγκυρα
τον Απρίλιο
ή Μάιο

ΚΑΙ ΟΛΟ ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΠΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ

1. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Μέσο: TA NEA

Ημ. Έκδοσης: . . .08/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .08/12/2023

Σελίδα: 2

ΤΟ ΑΡΘΡΟ

ΗΡΕΜΑ ΝΕΡΑ

Οι ελληνικές προσδοκίες ήταν συγκρατημένες, μια κι ο επισκέπτης είναι, το λιγότερο, απρόβλεπτος. Ωστόσο, ο Έλληνας Πρωθυπουργός κι ο τούρκος πρόεδρος εκμεταλλεύτηκαν το καλό κλίμα που έχει διαμορφωθεί το τελευταίο διάστημα μεταξύ των δύο χωρών και συμφώνησαν τα επόμενα στάδια του ελληνοτουρκικού διαλόγου.

Τόσο η ελληνική όσο κι η τουρκική κυβέρνηση προσήλθαν στις συναντήσεις με ειλικρινή διάθεση συνεργασίας. Κι έτσι, ο στόχος των ήρεμων νερών ήρθε μερικά βήματα πιο κοντά – τόσο όσο κι οι διμερείς συμφωνίες που συζητήθηκαν και υπογράφηκαν χθες στην Αθήνα.

Το μήνυμα το οποίο εξέπεμψε με όλους τους τρόπους κατά τη διάρκεια της σύντομης επίσκεψής του εδώ ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είναι πως προσβλέπει σε μια προσέγγιση «win-win» με την Ελλάδα, η οποία θα του επιτρέψει να βελτιώσει και τις τεταμένες αυτή την περίοδο σχέσεις του με τη Δύση.

Βέβαια, παρά τις εκφράσεις καλής θέλησης, δεν περιμένει κανείς σε καμία πλευρά του Αιγαίου μεγάλη πρόοδο στα ακανθώδη ζητήματα που απασχολούν τις δύο χώρες. Ωστόσο, κανένα πρόβλημα δεν πρόκειται να λυθεί από δύο κράτη τα οποία δεν συνομιλούν. Γι' αυτό, και μόνο η διάθεση να συζητήσουν Ελλάδα και Τουρκία, η οποία επιβεβαιώθηκε χθες και μπροστά στις τηλεοπτικές κάμερες και πίσω από τις κλειστές πόρτες, είναι ιδιαίτερα σημαντική. Ακόμη και τα μικρά βήματα είναι προτιμότερα από την ακινησία.

1. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Μέσο: TA NEA

Ημ. Έκδοσης: . . . 08/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 08/12/2023

Σελίδα: 4

Δύο ώρες με τον Ερντογάν στην τουρκική πρεσβεία

Ένα τετράγωνο παραπέρα από το Μαξίμου πήγε ο **Ερντογάν** μετά τη συνάντησή του με τον Πρωθυπουργό – και, ναι, αυτό το ένα τετράγωνο το διένυσε με την προσωπική του Μερτσέβιτς που «πέταξε» στην Αθήνα από την Αγκυρα. Προορισμός η τουρκική πρεσβεία, όπου συναντήθηκε σχεδόν επί δύο ώρες με εκπροσώπους της μουσουλμανικής μειονότητας και όχι μόνο. Το πρώτο συναπάντημα ήταν έξω από την πρεσβεία, όπου τον περίμενε ο τούρκος προπονητής του Παναθηναϊκού, **Εργκίν Αταμάν**, με τον οποίο μπήκαν μέσα μαζί και, όπως είπε μετά στους δημοσιογράφους, ήπιαν καφέ και συζήτησαν για μπάσκετ. Ο προπονητής αστεϊεύτηκε μάλιστα πως πρέπει ο **Ερντογάν** με τον **Μπιστοτάκη** να διοργανώσουν ένα φιλικό ματς μεταξύ τους. Ο τούρκος πρόεδρος συνάντησε μέλη της Ανώτατης Συμβουλευτικής Επιτροπής Τουρκικής Μειονότητας Δυτικής Θράκης, του αντιπροσωπευτικού οργάνου μέρους της μειονότητας που αυτοπροσδιορίζονται εθνικά ως Γούρκοι, στο οποίο συμμετέχουν μεταξύ άλλων οι ψευτομουφτίδες. Στην πρεσβεία ήταν επίσης οι βουλευτές **Χουσεΐν Ζεϊμπέκ** και **Φερχάτ Οζγκιούρ**, που ανήκουν πλέον στη Νέα Αριστερά. Και τα μέλη της οικογένειας του **Αχμέτ Σαδίκ**, του βουλευτή και ιδρυτή του μειονοτικού κόμματος «Εμπιστοσύνη» που σκοτώθηκε το 1995 σε τροχαίο δυστύχημα και τιμάται από την Τουρκία ως η βασική ιστορική πολιτική προσωπικότητα της μειονότητας.

Ο Έλληνας από την Πόλη

Σημειώνω και την παρουσία ενός και μόνο Έλληνα επιχειρηματία, του **Βύρωνα Νικολαΐδη**, σε αυτό το πιο κάζουαλ τετ με τον **Ερντογάν** στην πρεσβεία. Το όνομά του ίσως να μη σας είναι γνώριμο αλλά πρόκειται για τον ιδιοκτήτη της PeopleCert, ενός διεθνούς κολοσσού στον τομέα των εξετάσεων πιστοποίησης δεξιοτήτων προσωπικού, ενώ είχε διατελέσει για χρόνια και πρόεδρος της Ένωσης Ευρωπαίων Πληροφορικών (CEPIS). Ο **Νικολαΐδης** είναι και Ρωμιός, σημαίνον μέ-

λος της ελληνικής κοινότητας της Πόλης, και μέγας ευεργέτης της με υποτροφίες, χρήματα για σχολεία και νηπιαγωγεία, αναστηλώσεις εκκλησιών κ.λπ.

Με αερόστατο στην Καππαδοκία

Μαθαίνω ότι ο **Κυριάκος Μπιστοτάκης** και ο **Ερντογάν** στην κατ' ιδίαν συνάντησή τους αναφέρθηκαν και στα αθλητικά. Σχολίασαν Έλληνες και τούρκους παίκτες και προπονητές, όπως τον τούρκο προπονητή του Παναθηναϊκού, ενώ ο **Ερντογάν** έκανε αναφορά και στον **Τάσο Μπακασέτα**, τον αρχηγό της Εθνικής Ελλάδος που αγωνίζεται στην Τράμπζονσπορ, την ομάδα

της Τραπεζούντας. Επίσης ακούω ότι ο **Μπιστοτάκης** είχε μια υπέροχη πρόταση για το επόμενο ραντεβού τους με τον **Ερντογάν**, που θα γίνει στην Αγκυρα. Του πρότεινε να επισκεφθούν και την Καππαδοκία και να κάνουν τη διάσημη βόλτα με αερόστατο πάνω από τις πεδιάδες, τα φαράγγια και τους ηφαιστειογενείς σχηματισμούς.

Χωρίς καλαμαράκια...

Μια επιθυμία του τούρκου προέδρου μαθαίνω πως έμεινε ανεκπλήρωτη. Ηθελε να φάει καλαμαράκια, πλην όμως δεν υπήρχαν. Κάποιος στο τραπέζι που παρατέθηκε στο Μαξίμου είπε ότι δεν μπόρεσαν να τα

τηγανίσουν και έτσι αντί για καλαμαράκια έφαγαν ντολμαδάκια με ταραμά και προζυμένιο ψωμί. Υπήρξε αρκετή συζήτηση γύρω από τα ντολμαδάκια, με τον τούρκο πρόεδρο να γνωρίζει και αυτά με τον κιμά και αυτά με το ρύζι. Τα τελευταία ο **Κυριάκος Μπιστοτάκης** τα είπε γιαλαντζί, με τον **Ερντογάν** να ξεσπά στα γέλια επισημαίνοντας του πως η λέξη αυτή στην τουρκική γλώσσα σημαίνει «ψεύτικα».

...και χωρίς οινόπνευμα

Μη νομίσετε όμως ότι μαγειρεύαν στο Μαξίμου για τον **Ερντογάν**. Το φαγητό ήρθε από γνωστό εστιατόριο στο Φάληρο που ειδικεύεται στην ψαροφαγία. Το μενού για πρώτο πιάτο είχε ελληνική σαλάτα, με ντοματίνια τσέρι, ντομάτες, παξιμάδι χαρουπιού, αγγούρι, ελιές, καπαρόφυλλα, ελαιόλαδο, ρίγανη και κατσικίσιο τυρί. Για κύριο πιάτο σερβιρίστηκε μαύρος ροφός ψημένος στον ατμό με βραστά χόρτα εποχής και στο τέλος, για επιδόρπιο, έφαγαν καλβά από σιμιγδάλι, φρούτα εποχής, πορτοκάλι, μανταρίνι, πράσινο μήλο, άγρια μούρα και αχλάδι. Κρασί ή άλλο οινόπνευμα δες δεν σερβιρίστηκε, για ευνότητας λόγους.

▶ Στιγμιότυπο από τη χθεσινή επίσκεψη και τις συναντήσεις του Ερντογάν στην τουρκική πρεσβεία

FOCUS

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

SOOC, JIMMIE THE CALVINE

Διαπιστώσεις και ερωτήματα για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις

Αν στόχος της Αθήνας στο χθεσινό Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας Ελλάδας - Τουρκίας ήταν η επιβεβαίωση ότι οι ελληνοτουρκικές σχέσεις έχουν εισέλθει σε ήρεμα νερά, τότε μπορούμε ήδη να διαπιστώσουμε ότι ο στόχος έχει επιτευχθεί.

Συνεχίζουν να παραμένουν σε εκκρεμότητα δύο μεγάλα ερωτήματα που δεν μπορούν να απαντηθούν προς το παρόν: πόσο θα διαρκέσει η σημερινή νηνεμία και αν αυτό το κλίμα ύφεσης θα μπορέσει να οδηγήσει στην επίλυση και των ουσιαστικών προβλημάτων και διαφωνιών.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Είναι γεγονός ότι η βελτίωση του κλίματος δεν αποτελεί εγγύηση ότι δεν θα επανέλθουμε στις ταραγμένες περιόδους που ζήσαμε μέχρι πριν από μερικούς μήνες. Όσο οι θεμελιώδεις διαφορές παραμένουν άλυτες, ελλοχεύει ο κίνδυνος νέων εντάσεων. Η διάρκεια της σημερινής κανονικότητας δεν εξαρτάται μόνο από την Αθήνα αλλά και από τη συμπεριφορά της άλλης πλευράς. Θα ήταν άκρως παρακινδυνευμένο να προβλέψουμε τη διάρκεια των ήρεμων νερών. Δεν είναι μόνο ο απρόβλεπτος Ερντογάν είναι πάντα από όλα η ρευστότητα της διεθνούς σκηνής, ιδίως στην περιοχή μας, και οι αβελιαιότητες για την πορεία των σχέσεων της Τουρκίας με τη Δύση που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Η Αθήνα θα συνεχίσει να κάνει ό,τι μπορεί για να παρατείνει την περίοδο ήρεμων σχέσεων όχι μόνο γιατί έχει ίδιο συμφέρον για κάτι τέτοιο αλλά και διότι δεν πρέπει, σε καμία περίπτωση, να φορτωθεί την ευθύνη μιας ενδεχόμενης επιδείνωσης, κάτι που θα μπορούσε να διαβρώσει την αξιοπιστία μας απέναντι στους διτικούς συμμάχους και εταίρους.

Το δεύτερο, και πιο σημαντικό ίσως ερώτημα, είναι αν η σημερινή κανονικότητα μπορεί να οδηγήσει, ή τουλάχιστον να συμβάλει σε οριστική επίλυση των θεμελιωδών διαφωνιών μεταξύ των δύο χωρών. Μια μερίδα αναλυτών υποστηρίζει ότι η επίθεση φιλίας του Ερντογάν δεν αποτελεί παρά μια κινική τακτική κίνηση προκειμένου να αποσπάσει όσα επιδιώκει από τις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση και ότι θα επανέλθει στην αναθεωρητική επιθετικότητα όταν κρίνει σκόπιμο. Δεν μπορούμε, ασφαλώς, να μιλήσουμε στο μυαλό του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν για να μάθουμε ποιο είναι οι ενδομυικοί στόχοι του. Προς το παρόν όμως αμφιβολίες εκφράζονται για την πιθανότητα επίλυσης των διαφορών δεν μπορούν ούτε να διαψευσθούν ούτε να επιβεβαιωθούν. Θα ήταν όμως ιστορικό λάθος να μην προσπαθήσει η Ελλάδα να αξιοποιήσει το νέο θετικό κλίμα για την επίλυση των διαφορών ακόμα και αν δεν υπάρχει καμιά εγγύηση για την επίτευξη του στόχου. Η δημιουργία θετικής δυναμικής στις διεθνείς σχέσεις οδηγεί πολλές φορές σε απρόσμενα θετικά αποτελέσματα. Εξάλλου η προσπάθεια προσώθησης φιλικών σχέσεων δεν σημαίνει ότι η χώρα μας δεν θα συνεχίσει να ετοιμάζεται ακόμα και για πιθανές αρνητικές εξελίξεις στις διμερείς σχέσεις.

Η αποτίμηση της επίσκεψης Ερντογάν στην Αθήνα και του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας θα ήταν ατελής αν δεν υπογραμμίζαμε τη σημασία των 15 συμφωνιών και μνημονίων συνεργασίας που υπογράφηκαν σε σημαντικά ζητήματα όπως ο τουρισμός με τη διευκόλυνση παροχής βίζας για Τουρκούς που επισκέπτονται τα νησιά του Αιγαίου, η ενεργειακή συνεργασία, η συνεργασία στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και οι ανταλλαγές φοιτητών. Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην επισημάνουμε την άψογη διπλωματική προετοιμασία της επίσκεψης που σε τίποτα δεν θύμιζε το φιάσκο που ζήσαμε στην προηγούμενη επίσκεψη Ερντογάν στην Αθήνα στις 7 Δεκεμβρίου 2017.

ΥΓ: Το άρθρο αυτό γράφτηκε πριν από τη συνομιλία που συντηθεί να έχει ο πρόεδρος Ερντογάν με τους τούρκους δημοσιογράφους που τον συνοδεύουν στο προεδρικό αεροπλάνο και σχολιάζει τα αποτελέσματα των επαφών του.

Ο Δημήτρης Κουκουλίας είναι ειδικός σύμβουλος του **ΕΛΙΑΜΕΠ**. Διετέλεσε υφυπουργός Εξωτερικών και πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διακήρυξη καλής γειτονίας και νέο ραντεβού στην Αγκυρα

Όσα συζητήθηκαν μπροστά και πίσω από τις κάμερες για τα κρίσιμα ζητήματα στην ελληνοτουρκική ατζέντα

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΔΗΜΟΥ

Οι υπογραφές του Κυριάκου Μητσοτάκη και του Ταγίπ Ερντογάν στην διακήρυξη των Αθηνών «περί σχέσεων φιλίας και καλής γειτονίας» – ένα σημαντικό κείμενο, κατά την Αθήνα, που πάντως «δεν αναίρει τις νομικές θέσεις των δύο χωρών» – καθώς και οι 15 συμφωνίες μεταξύ των δύο αντιπροσωπευτών αποτελούν το πρακτικό αποτέλεσμα του 5ου Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας και Τουρκίας (ΑΣΣ).

Ήταν κρίσιος η ατμόσφαιρα και οι διατιπίσεις των δύο πλευρών μπροστά και πίσω από τις κάμερες μέσα στην αθουσα Διαπιστευτηρίων στο Προεδρικό Μέγαρο και σε τρεις χώρους του Μαξίμου (στο πρωθυπουργικό γραφείο, στην αίθουσα του Υπουργικού Συμβουλίου όπου παρατέθηκε το γεύμα εργασίας, και μπροστά στο τζάκι όπου έγιναν δημόσιες δηλώσεις) αυτά που αποτύπωσαν τη βουλήση Αθήνας και Αγκυρας να προκρίνουν μονοπάτια οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Με «απειθείας διαβουλεύσεις» και με έμφαση στην «αποφυγή συγκρουσιακών καταστά-

σεων», σύμφωνα με τη διακήρυξη, η οποία, αν και δεν αποτελεί δεσμευτική, διεθνή συμφωνία, καθορίζει, σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, «τις αρχές και τα ορόσημα» του ελληνοτουρκικού διαλόγου.

Το ραντεβού Μητσοτάκη - Ερντογάν ανανεώθηκε για την άνοιξη του 2024, τον Απρίλιο ή τον Μάιο, με επίσημη επίσκεψη του Πρωθυπουργού στην Αγκυρα, μίνες προτού οι δύο ηγέτες συνυπάρξουν στην Ουάσινγκτον (στη σύνοδο του ΝΑΤΟ, τον Ιούλιο). Σύμφωνα με πληροφορίες των «ΝΕΩΝ»: εντός του Φεβρουαρίου προορίζονται οι επόμενες συναντήσεις των «κρίτων αξόνων» (πολιτικός διάλογος, Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, θετική ατζέντα), τον ίδιο μήνα αναμένεται 100μελής επιχειρηματική αποστολή στην Κωνσταντινούπολη και συνεδρίαση κοινής Επιτροπής Οικονομίας, για τον Ιανουάριο δρομολογείται επίσκεψη εργασίας στην Τουρκία του υπουργού Ναυτιλίας Χρήστου Στυλιανίδη κ.ά. Για «δευτέρηση» της θετικής ατζέντας, «εντατικοποίηση» της οικονομικής

συνεργασίας και «επέκταση» των ΜΟΕ μιλ.ποε άλλωστε ο Πρωθυπουργός και ο Ερντογάν, χαρακτηρίζονται ωφέλιμες τις συζητήσεις που στην Αθήνα, επισημάνα τη συμφωνία να «κρατηθούν ανοικτοί διαύλοι επικοινωνίας», προτεινόντας να εδραιωθεί σε ετήσια βάση το ΑΣΣ.

Η μειονότητα

Πίσω από συγκακριμένες λέξεις - κλειδιά κρύβονται άλλωστε η στάση και οι σκέψεις της κάθε πλευράς για θέματα που είτε ανοίγουν δρόμο εξομάλυνσης σχέσεων είτε λειτουργούν ως σημάδια τριβής. Η φράση «τουρκική μειονότητα» διά στόματος του Ερντογάν προκάλεσε επιπλέον τοποθέτηση Μητσοτάκη από μικροφώνου – έναν στοιχειώδη σχολασμό του για τη Θράκη, όπου συνυπάρχουν αρμονικά «χριστιανοί και μουσουλμάνοι». Και οι δύο όμως επέλεξαν ήπιους τόνους, χωρίς να τορπιλίσει το θετικό κλίμα. Ο Ερντογάν διατύπωσε στον Μητσοτάκη τις προσδοκίες του «για βελτιώσεις που απαιτούνται από το διεθνές δίκαιο όσον αφορά την κατάσταση

Τι έγινε στο παρασκήνιο και τα δώρα με

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΧΑΣΑΠΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ήρθε στην Αθήνα κομίζοντας δώρα. Στον Κυριάκο Μητσοτάκη δώρισε μια έκδοση της Τουρκικής Προεδρίας για τη Λωρίδα της Γάζας, θέλοντας προφανώς να τονίσει τη διαμάχη του με το Ισραήλ. Από την πλευρά του, ο Πρωθυπουργός δώρισε στον τούρκο πρόεδρο ένα βιβλίο που καταγράφει όλα τα έργα που έχουν γίνει για την αναστήλωση των οθωμανικών μνημείων στην ελληνική επικράτεια. Ο ορισμός των διπλωματικών δώρων είναι αυτός καθώς αμφότερα είχαν συγκεκριμένο συμβολισμό και μήνυμα. Τοντόμο για

την τουρκική «διπλωματία ειρήνης» για την Παλαιστίνη χάρισε ο Ερντογάν, εκτός καμερών, και στην Κατερίνα Σακελλαροπούλου. Αντάλλαξαν ωστόσο και τα εθιμοτυπικά δώρα. Ο τούρκος πρόεδρος χάρισε ένα βάζο και η Πρόεδρος του έδωσε μια μαρμαρίνη διακοσμητική πατέλα σε λευκό μάρμαρο Διονύσιου με ανάγλυφο κλαδί ροδιάς. Πάντα ευγενέστατα, η Σακελλαροπούλου έλαβε το δώρο της, λέγοντάς του ευχαριστώ στη γλώσσα του κι αυτός της απάντησε «θα τα πούμε στην Τουρκία», στα αγγλικά. Το δώρο του τούρκου προέδρου πήγε και ευθεθείαν στον δευτέρο άροφο στο Μουσείο Δώρων του Προεδρικού, ενώ το δώρο της Πρόεδρος πήγε κατευθείαν στο πορτ μπαγκάζις από τις

δύο Μερκεντές του Ερντογάν. Με τις δύο θρακαρισμένες λιμοζίζες που έφερε από την Αγκυρα για τις ξη ώρες που έμεινε στην Αθήνα, ο Ερντογάν δεν πρωτοτύπησε. Αντίθετα αντιγράφει τον εκάστοτε Πλανητάρχη που κυκλοφορεί με δύο πανομοιότυπα πανάκριβα «θηρία» για λόγους ασφαλείας. Ο τούρκος πρόεδρος, όπως ο αμερικανός πρόεδρος διαθέτει και αυτός αεροπλάνο-στρατηγικό, με υποδομήματα, με αίθουσες συσκέψεων, με γραφεία κ.λπ., όπως και το Air Force One. Αλλωστε, και το προεδρικό μέγαρο στην Αγκυρα, Λευκό Παλάτι το έχει ονομαζόμενο.

Δηλώσεις χωρίς χειρόγραφο
Η υποδοχή που του έγινε στο Προ-

TA NEA ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

► Από την πρώτη στιγμή της άφιξης του Ερντογάν στο Μαξίμου φάνηκε το θερμό κλίμα που θα επικρατούσε. Αγκαλιές, ζεστές χειραφίξεις και χαμόγελα έδωσαν τον τόνο καθ' όλη την παραμονή του τουρκικού προέδρου στην Αθήνα

της τουρκικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης» και ο Πρωθυπουργός έφερε στο προσκήνιο τη Συνθήκη της Λωζάνης. Στο Μαξίμου, άλλωστε, ερμηνεύουν ως κίνηση καλής θέλησης την απόφαση του Ερντογάν να αφήσει τη Θράκη εκτός του προγράμματος της επίσκεψης.

Το Κυπριακό

Καταγράφηκε επιπλέον η διαφωνία για το Κυπριακό, με τον Ερντογάν να εκκωλύει πάγιες θέσεις του, χωρίς τη διατύπωση περί δύο κρατών ωστόσο, και πάλι αναφερόμενος καθαρά σε επίτευξη δίκαιης λύσης «με βάση τις πραγματικότητες», χωρίς να επεκταθεί περαιτέρω. «Δεν υπάρχει άλλη λύση πέραν των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ», είχε πει ωρύτερα ο Μπτσότακς, δείχνοντας αποκλειστικά στην επανεκκίνηση του

διαλόγου «από εκεί που διακόπηκε το 2017», κάτι που συζήτησε ο Μπτσότακς και στην τηλεφωνική επικοινωνία του με τον κύριο πρόεδρο Νίκο Χριστοδουλίδη. Ξεχωριστή - δημόσια - αναφορά επέλεξε ο Ερντογάν για τον «καταυλισμό του Λαυρίου», τη δομή Κούρδων που εκκενώθηκε το περασμένο καλοκαίρι λόγω στατικότητας του κτιρίου, σύμφωνα με τις ελληνικές Αρχές, που είχαν μεταφέρει τότε από το άτυπο κampf συνολικά 53 ανθρώπους σε δομές του υπουργείου Μετανάστευσης. «Χαιρέτισα με το κλείσιμο, απαιτείται προσοχή για να μη σχηματιστούν παρόμοιοι καταυλισμοί που θα δίνουν καταφύγιο σε τρομοκράτες», είπε.

Το Αιγαίο

Ο Μπτσότακς έστειλε μήνυμα ότι το επόμενο βήμα μπορεί να είναι η προσέγγιση για την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο «όταν οι συνθήκες ωριμάσουν». Η Αθήνα διαμνύει ότι αναγνωρίζει αυτή ως τη μοναδική διαφορά που θα μπορούσε να βρεθεί στη διεθνή Δικαιοσύνη. «Θέλουμε να μετρηθούμε το Αιγαίο σε θάλασσα ειρήνης και συνεργασίας», ήταν το μήνυμά της τουρκικής προεδρίας. Για το Αιγαίο προηγήθηκαν αναφορές του Μπτσότακ τόσο στο Μεταναστευτικό και τη «σημαντική μείωση των ροών» όσο και στην επταήμερη βίζα 12μηνης ισχύος για 10 ημεσά - «πρωτοβουλία με ισχυρό μήνυμα», κατά τον Μπτσότακ, χαρακτηρίζοντας τα ελληνικά ημεσά «γέφυρα φιλίας».

Σε ήμερα νερά

Η ημερία στα ελληνοτουρκικά, μακριά από διακυμάνσεις που «κάποιες στιγμές» απείλησαν - κατά τον Μπτσότακ - «την ασφάλεια και την ειρήνη στην Ανατολική Μεσόγειο», είναι κυρίαρχος στόχος της Αθήνας. Η παράταση δηλαδή του άτυπου μορατόριουμ. «Οφείλουμε να χτίσουμε ένα αμύριο όπου σε αυτά τα ήμερα νερά θα φυσήξει και ένας ούριος άνεμος», είπε ο Μπτσότακς, ενώ με την αποστραφική «να μη γίνουμε από αυτούς που περνούν τη θάλασσα αλλά πνιγονται στο ποτάμι» ο Ερντογάν έδειξε να μην έχει διάθεση να προτάξει τα πεδία διαφωνίας με την Ελλάδα.

► Για ευκαιρία να ξεκινήσει μια «νέα εποχή» στις σχέσεις Αθήνας - Αγκυρας έκανε λόγο ο Ταγίπ Ερντογάν στη χθεσινή συνάντησή του με την ΠΓΔ Κατερίνα Σακελλαροπούλου στο Προεδρικό Μέγαρο

**ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ
«Να βλέπουμε το ποτήρι
μισογεμάτο...»**

ΟΙ ΜΕΤΡΗΣΙΑΘΕΙΣ, θετικοί τόνοι με τους οποίους κινήθηκε τελικά ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν καθ' όλη τη διάρκεια της - χρονική «τραβηγμένης» σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό - παραμονής του στην Αθήνα φάνηκαν από τον πρώτο «σταθμό» της επίσκεψής του, το Προεδρικό Μέγαρο. Είναι ενδεικτική η τελευταία φράση του τουρκικού Προέδρου προς την Κατερίνα Σακελλαροπούλου. «Θα είναι καλύτερα για το μέλλον και των δύο πλευρών να μιλήσουμε βλέποντας το γεμάτο μέρος του ποτηριού», είπε, χαρακτηρίζοντας το Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας ευκαιρία να ξεκινήσει «νέα εποχή» στις σχέσεις Αθήνας - Αγκυρας. «Έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι υπάρχουν ζητήματα στα οποία έχουμε διαφορετικές προεγγύσεις» είπε η Κατερίνα Σακελλαροπούλου «είναι σημαντική η διατήρηση και εμπέδωση του εποικοδομητικού κλίματος», εκτιμώντας ότι αυτό το θετικό πνεύμα - αντανακλά η επίσκεψη του ομολόγου της στην Ελλάδα μετά από έξι χρόνια. Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας στάθηκε στο «αισθημα αλληλεγγύης» και στην «επίδειξη ανθρωπιάς» ως κοινό χαρακτηριστικό που ενώνει τους δύο λαούς και τελικά αποτελεί ισχυρή βάση ώστε να στηριχθεί «η αμοιβαία πολιτική βούληση» για την εδραίωση ενός κλίματος «που θα επιτρέψει την εμφάνιση της συνεργασίας και την αποφυγή εντάσεων».

**Μια συνάντηση
χωρίς κραυγές
και ψίθυρους**

Ας φανταστούμε λοιπόν μια γλυκιά μέρα του Οκτωβρίου: ο τουρκός Πρόεδρος είναι και πάλι στην Αθήνα για την τακτική εξεμνημιαία συνάντησή του με τον Έλληνα Πρωθυπουργό στην αρχή της κοινοβουλευτικής χρονιάς, συνοδευόμενος σχεδόν από το σύνολο του υπουργικού του συμβουλίου. Έρχεται και φεύγει, χωρίς ιδιαίτερη φασαρία ή δημοσιότητα, με τις συνθήκες πλέον αναφορές στις πάγιες θέσεις των δύο μερών, οι οποίες δεν τις εμποδίζουν να συνεχίζουν τις εμπορικές, πολιτιστικές και λοιπές συνεργασίες. Θα τα ξαναπουν την άνοιξη, που η ίδια διαδικασία θα επαναληφθεί στην Αγκυρα με τον Έλληνα Πρωθυπουργό και το δικό του υπουργικό συμβούλιο να μετακινούνται στις λεωφόρους της τουρκικής πρωτεύουσας. Πώς λέμε γαλλογερμανική συνεργασία και κοινές δράσεις των δύο μερών; Αυτό, στις παραλίες του Αιγαίου...

ΓΝΩΜΗ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΤΑΒΟΥΝΕΛΗ

Η συνάντηση των δύο μερών στο πλαίσιο του 5ου Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας - Τουρκίας έχει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να εξελιχθεί σε μια τέτοια σταθερή και τελικά βαρετή διαδικασία. Η χορογραφία ήταν πραγματικά άψογη και από τις δύο πλευρές ενώ ήταν φανερή η κοινή βούληση να πάνε όλα καλά, χωρίς κραυγές και ψιθύρους. Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας έθεσε την εθνική γραμμή με σαφήνεια και καθαρότητα, ο προσκεκλημένος μας αναφέρθηκε κατά τρόπο αναμενόμενο στη μειονότητα και επέλεξε να μην απαντήσει στην εξίσου αναμενόμενη απάντηση του Πρωθυπουργού. Ο Πρωθυπουργός μίπωσε για την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας και ο Πρόεδρος Ερντογάν απλώς την χέχασε. Οι υπουργοί και λοιποί αξιωματούχοι υπέγραψαν δεκαπέντε συμφωνίες, μνημόνια και κοινές δηλώσεις για θέματα επενδύσεων, ενέργειας, παιδείας, ενώ το συμφωνημένο πλέον χρονοδιάγραμμα αποτυπώθηκε στη Διακήρυξη των Αθηνών περί σχέσεων φιλίας και καλής γειτονίας. Το σημαντικότερο ίσως σημείο αυτού του μη υποχρεωτικού κειμένου, που όμως υπαγράφηκε από τους δύο ηγέτες, είναι η δέσμευση των μερών «να απέχουν από κάθε δόλωση, πρωτοβουλία ή ενέργεια που θα μπορούσε να υπονομεύσει ή να απαξιώσει το γράμμα και το πνεύμα αυτής της Διακήρυξης ή να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή τους».

συμβολισμό και μήνυμα

εδρικό Μέγαρο δεν είχε καμία σχέση με αυτήν που του έγινε το 2017. Επειδή δεν ήταν επίσημη η επίσκεψή του, αλλά εργασία. Έτσι δεν είδαμε τσολιάδες, ούτε αγήματα, ούτε καν σημαίες, παρά μόνον μία στην αίθουσα όπου έγιναν οι δηλώσεις.

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας απέφυγε τον καναπέ, στον οποίο το 2017 είχε καθίσει ο Ερντογάν διαβάζοντας το ραβασάκι που του είχε δώσει σε απευθείας τηλεοπτική μετάδοση ο Τσαβούσογλου και είχε αρχίσει να κάνει λόγο για αναθεώρηση της Συνθήκης της Λωζάνης, για τουρκική μειονότητα, για αποστρατιωτικοποίηση των ημεσών, για μομφές κλπ. Οι δύο Πρόεδροι καθίσαν σε δύο διαφορετικές καρέκλες, σε απόσταση

μεταξύ τους και έκαναν δηλώσεις χωρίς τη βοήθεια χειρογράφου. Στην Προεδρία της Δημοκρατίας υπήρχε ακόμα ένα συμβάν. Μια τουρκάλα δημοσιογράφος, διπλωματική συντάκτρια της «Σαμπάκ», που συνοδεύει τον Ερντογάν στα ταξίδια του, είχε στο πέτο του σακακιού της μια καρφίτσα με δύο σημαίες. Μία τουρκική και μία του... ψευδοκράτους. Αναστάτωση προκλήθηκε στο Προεδρικό και λίγο πριν εμφανιστούν οι δύο Πρόεδροι, άνθρωπος της τουρκικής πρεσβείας πλσίασαν την τουρκάλα δημοσιογράφου και της είπαν εδώ και τώρα να εξαφανίσει την καρφίτσα με τη σημαία του ψευδοκράτους. Εκείνη, χωρίς καμία διαμαρτυρία την έβγαλε και την έβαλε στην τσάντα της.

► Η διπλωματική συντάκτρια της «Σαμπάκ», που είχε στο πέτο του σακακιού της καρφίτσα με μία τουρκική σημαία και μία του... ψευδοκράτους. Το ζήτημα έλυσαν οι άνθρωποι της τουρκικής πρεσβείας...

Και ζήσαμε εμείς καλά και αυτοί καλύτερα; Μακάρι να ήταν έτσι! Οι δύο πλευρές επέλεξαν με ιδιαίτερη προσοχή να μην μπουν στην ουσία των ζητημάτων που μας χωρίζουν - για να μη καλώσουν το κλίμα. Θα μπορούσαμε να κρατήσουμε την ημερία στο Αιγαίο για το προβλεπτό μέλλον; Οι δύο πλευρές μένουν απολύτως στις θέσεις τους και είναι ενδιάφορο στη Διακήρυξη δεν υπάρχει αναφορά σε δικαστική επίλυση των διαφορών, ενώ στην πρόσφατη συνέντευξη του ο τουρκός Πρόεδρος αναφέρθηκε σε παραπομπή όλων των σχετικών διαφορών στη διεθνή δικαιοσύνη και όχι μόνο της οριοθέτησης των θαλασσιών ζωνών. Κανείς δεν ρώτησε ποιος είναι αυτός; Το τουρκολιβικό μνημόνιο, το Καστελλόριζο ή και η κυριαρχία επί των ημεσών του Αιγαίου; Το μέλλον θα δείξει - αλλά στο μεταξύ κάθε ήμερα στον αέρα και στη θάλασσα κέρδους είναι.

Η Μαρία Τάβουνηλι είναι καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και γενική διευθύντρια του ΕΛΙΑΜΕΠ

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ
ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΗΜΙΔΗ

Στον δρόμο Βενιζέλου - Ατατούρκ;

Η φράση-κλειδί εκφράζει - νομίζω - εδώ πλήρως την ουσία της χθεσινής ελληνoturκικής συνάντησης: Ελλάδα και Τουρκία γύρισαν σελίδα, «άλλαξαν υπόδειγμα» στις σχέσεις τους. Οι συναντήσεις του προέδρου Ερντογάν με την Πρόεδρο Κ. Σακελλαροπούλου και τον Πρωθυπουργό Κυρ. Μητσοτάκη, καθώς και οι πολλαπλές τομεακές συμφωνίες που υπογράφηκαν στο πλαίσιο του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας δημιουργούν (ιδιαίτερα αυτή για τη βίζα) μια σαφώς νέα κατάσταση σχέσεων σηματοδοτώντας μια ιστορική καμπή. Το κείμενο βέβαια που σφραγίζει με ιστορικά συμβολικά και ουσιαστική σημασία τη συνάντηση είναι η πανηγυρική πολιτική Διακήρυξη των Αθηνών περί Σχέσεων Φιλίας και Καλής Γειτονίας (έργο Γεραπετρίτη) που υπέγραψαν οι δύο ηγέτες ως το highlight της επίσκεψης. Μεταξύ άλλων, η Διακήρυξη ακυρώνει στην πράξη το casus belli καθώς δεσμεύει Ελλάδα και Τουρκία «να απέχουν από κάθε δήλωση, πρωτοβουλία ή ενέργεια που θέτει σε κίνδυνο τη διατήρηση της ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή τους» και τις υποχρεώνει «να επιλύουν οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ τους με φιλικό τρόπο μέσω απευθείας διαβουλεύσεων ή με άλλα μέσα αμοιβαίας επιλογής σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών», φράση που δεν αποκλείει και την προσφυγή στη διεθνή δικαιοσύνη (ΔΔΧ π.κ.) Είναι μια Διακήρυξη που προσιδιάζει με το Σύμφωνο Φιλίας Βενιζέλου - Ατατούρκ του 1930, του ανάλογου σχεδίου Κ. Καραμανλή 1976 και ιδεών του Κ. Μητσοτάκη 1992/97. Θέτει το γραπτό πολιτικό (μη νομικό) πλαίσιο φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στις δύο χώρες με προδιαγραφές για τα επόμενα βήματα προσέγγισης και επίλυσης προβλημάτων.

Ο πρόεδρος Ερντογάν ήθελε μέρα εμφανώς ως φίλος και όχι ως... περαιτής. Ήταν ένας διαφορετικός Ερντογάν. Με κλάδο ελαίας στο χέρι και ανακροματισμένες απόψεις. Χωρίς απειλές, ρητορικές εξάρσεις ή προβολή έωλων αξιώσεων. Χωρίς καμία αναφορά στη Συνθήκη της Λωζάνης και στην ανάγκη... επικαιροποίησής της ούτε στις επίσημες δηλώσεις ούτε στη συνεντεύξη του - ποταμό. Βέβαια δεν λύθηκε κανένα από τα θεμελιώδη προβλήματα / εκκρεμότητες. Ούτε θα μπορούσε να λυθεί άλλωστε. Αλλά για πρώτη φορά το τελευταίο διάστημα ο πρόεδρος Ερντογάν υπογραμμίζει εντός Μεγάρου Μαξίμου ότι όλα τα προβλήματα μπορούν να λυθούν με βάση το διεθνές δίκαιο και την καλή πολιτική βούληση. Η συνάντηση Ερντογάν - Σακελλαροπούλου δεν είχε τίποτα από την αντίστοιχη του 2017. Οι τοποθετήσεις και των δύο Προέδρων ήταν στο ύψος των περιστάσεων για την ανάγκη εξομάλυνσης των σχέσεων των δύο χωρών. Η Κ. Σακελλαροπούλου άσπυχη με πυκνό, συμφιλιοτικό λόγο ουσίας όπως και ο Ρ.Τ. Ερντογάν με δύο ισχυρά μηνύματα - «νέα εποχή» και να βλέπουμε «το ποτήρι μισογεμάτο» στις σχέσεις μας.

Ενώ οι συνομιλίες με τον Πρωθυπουργό πάνω στην ατζέντα των διμερών και γεωπολιτικών ζητημάτων πήγαινε εμφανώς πολύ καλά, κάτι που αντανακλάται στη μεγαλύτερη διάρκεια τους από την προβλεπόμενη και στις προσφωνήσεις («αγαπητέ Ταγίπ», κ.ά.). Βεβαίως υπήρξαν αποκλίσεις απόψεων οι οποίες σε δύο θέματα έγιναν γνωστές δημοσίως, μειονότητα (Μουσουλμανική/Τουρκική) και Κυπριακό (λύση σύμφωνα με ψηφίσματα ΟΗΕ/ΔΔΟ ή δύο κρατών όπως υποστηρίζει η Τουρκία) χωρίς ωστόσο να επηρεάσουν το καλό κλίμα ή χορογραφία της συνάντησης.

Μπιάκιμε επομένως στον δρόμο Βενιζέλου - Ατατούρκ 1930; Ισως, με ερωτηματικά βεβαίως.

Ο κορυφαίος Π.Κ. Ιωακημίδης είναι πρώην ηρεοβιτής - συμβούλος του ΥΠΕΞ, μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ και Research associate LSE.

Προσδοκίες για «ήρεμα νερά» με 15 συμφωνίες

Από το Μεταναστευτικό και τα ΜΟΕ έως το διμερές εμπόριο και από την ενεργοποίηση βίζας-εξπρές για ελληνικά νποιά σε τούρκους πολίτες, τα κείμενα που υπεγράφησαν αποτελούν μικρά βήματα ενίσχυσης των σχέσεων μεταξύ Αθήνας και Αγκυρας

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΦΩΤΑΚΗ

ΕΥΡΩΚΑΜΕΣ/ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Με τη Διακήρυξη των Αθηνών περί Σχέσεων Φιλίας και Καλής Γειτονίας να αποτελεί το σημαντικότερο κείμενο του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας και 15 ακόμα συμφωνίες και μνημόνια κατανόησης στο πλαίσιο της «θετικής ατζέντας» ολοκληρώθηκε η επίσκεψη του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στην Ελλάδα. Για τους διπλωμάτες τόσο οι συναντήσεις των υπουργών όσο και η εξέλιξη της συνάντησης Μητσοτάκη - Ερντογάν δημιουργούν ένα παράθυρο ευκαιρίας στις σχέσεις Αθήνας - Αγκυρας ώστε να αναπτύξουν μια «κανονικότυπη».

Η Διακήρυξη των Αθηνών που φέρει την υπογραφή των δύο ηγετών δεσμεύει τα μέρη «να απέχουν από κάθε δήλωση, πρωτοβουλία, ή ενέργεια που θα μπορούσε να υπονομιεύσει ή να απαξιώσει το γράμμα και το πνεύμα αυτής της Διακήρυξης ή να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή τους». Ενώ υπογραμμίζει ότι

οι δύο πλευρές «θα προσπαθήσουν να επιλύσουν οποιαδήποτε διαφορά προκύψει μεταξύ τους με φιλικό τρόπο, μέσω απευθείας διαβουλεύσεων μεταξύ τους ή με άλλα μέσα αμοιβαίας επιλογής, όπως προβλέπεται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών». Μια δήλωση προθέσεων η οποία προετοιμάστηκε μεταξύ των δύο ΥΠΕΞ, με την επιβλεψη Γεραπετρίτη - Φιντάν και ήταν το αντικείμενο των συνεννοήσεων των ΥΦΥΠΕΞ, Αλεξάνδρας Παπαδοπούλου και Μπουράκ Ακτασπάρ, που κλείδωσε στις τελευταίες του λεπτομέρειες την Ταρτέρη. Με τις υπογραφές Μητσοτάκη και Ερντογάν να σφραγίζουν μία νέα περίοδο ηρεμίας που όλοι ελπίζουν να έχει διάρκεια.

Σε αυτό το πλαίσιο, όπως ανέφεραν αρμόδιες πηγές, το χθεσινό ραντεβού Παπαδοπούλου - Φραγκογιάννη - Ακτασπάρ εξελίχθηκε σε περισσότερο «εθιμοτυπικό» συνάντηση αφού οι τρεις είχαν κλείσει τα θέματά τους από πριν. Η βαριά ατζέντα μπήκε σε επίπεδο ηγετών

και έδωσε χώρο στους ΥΦΥΠΕΞ να έχουν μία ευρύτερη συζήτηση και για τις περιφερειακές εξελίξεις και τον πόλεμο στη Μέση Ανατολή.

Τα θέματά του είχε κλείσει από νωρίς και ο Κώστας Φραγκογιάννης, αφού οι 15 υπογραφές που μπήκαν χτες στο πλαίσιο του ΑΣΣ είχαν προετοιμαστεί στο πλαίσιο της θετικής ατζέντας. Οι επόμενες συναντήσεις για τον πολιτικό διάλογο, τη θετική ατζέντα και τα ΜΟΕ, αναμένεται να γίνουν μέσα στον Φεβρουάριο, με τα δύο πρώτα ραντεβού να δίνονται στην Τουρκία, ενώ για τα ΜΟΕ στην Αθήνα.

Ασφάλεια και Προσφυγικό

Νίκος Δένδιας και Γισάρ Γκιουλέρ άλλωστε χτες κατά τη συνάντησή τους επικύρωσαν τις δραστηριότητες των ΜΟΕ, οι οποίες συμφωνήθηκαν στην Αγκυρα, ενώ ο τούρκος υπουργός Αμυνας επανέλαβε την πρόσκλησή του στον Δένδια για επίσκεψη στην Τουρκία. Η κατάσταση ασφαλείας στην ευρύτερη περιοχή

Μια συνάντηση «kazán-kazán» και για

Το «στεγανοποιημένο», όπως περιγραφόταν από κυβερνητικές πηγές που χαριτολογούσαν, πρόγραμμα τηρήθηκε. Τα χαμόγελα δεν έλειψαν. Ούτε τα χέρια στην καρδιά, ούτε οι δι-

πρόεδρου εδώ πήγε ακριβώς όπως είχε σχεδιαστεί. Εξέπνευσε όλα τα μηνύματα που οι δύο πλευρές επιθυμούσαν να στείλουν. Τόσο ο Κυριάκος Μητσοτάκης όσο και ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν κέρδισαν, ότι προσδοκούσε ο καθένας να κερδίσει απ' αυτήν.

Ο δεύτερος ήρθε στην ελληνική προτείσουσα για ελαχίστους ώρες αλλά με έναν στόχο που απαιτεί πολύμηρες προσπάθειες: να βελτιώσει τις σχέσεις του με τη Δύση, οι οποίες είναι το λιγότερο τεταμένες από τότε που ξεκίνησε ο πόλεμος στη Γάζα. Χτίζοντας γέφυρες με την Ελλάδα, ο Ερντογάν προσπαθεί ταυτόχρονα να επαναπροσεγγίσει

και την ΕΕ και τις ΗΠΑ. Το ενδιαφέρον ξένων μίντια για τις χθεσινές ελληνoturκικές συνομιλίες αποδεικνύει ότι σωστά προβλέψαμε πως τα μάτια της διεθνούς κοινότητας θα στραφούν πάνω του.

Ο Έλληνας Πρωθυπουργός, από την άλλη, δεν έχει κρίψει πως θέλει να εξασφαλίσει μια παρατεταμένη περίοδο «ήρεμων νερών» στις σχέσεις των δύο χωρών. Ούτε πως είναι θιασώτης της προσέγγισης των μικρών βημάτων στα ελληνoturκικά ή όχι εκείνης της ακινοησίας. Η χθεσινή παρουσία του τούρκου προέδρου, η οποία δεν θύμιζε σε τίποτα την επεισοδιακή του επίσκεψη το 2017, έδωσε στον

NEWS ANALYSIS
ΤΗΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

ακρίβεις περί φιλίας και καλής γειτονίας, ούτε οι υποσχέσεις πως στο μέλλον Αθήνα και Αγκυρα θα βλέπουν το ποτήρι μισογεμάτο. Η χθεσινή επίσκεψη του τούρκου

1. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Μέσο: TA NEA

Ημ. Έκδοσης: . . . 08/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 08/12/2023

Σελίδα: 11

▷ Οι υπουργοί Εξωτερικών Ελλάδας και Τουρκίας Γιώργος Γεραπετρίτης και Χακέν Φιντάν

▷ Ο υπουργός Αμυνας Νίκος Δένδιας με τον τούρκο ομόλογό του Γιασάρ Γκιουλέρ

ήταν επίσης στην ατζέντα σε μία συνάντηση όπου επίσης τονίστηκε το καλό κλίμα και η ανάγκη διατήρησης της ηρεμίας στο πεδίο.

Ιδιαίτερης σημασίας ήταν η συνάντηση των υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Μετανάστευσης και Ασύλου και Ναυτιλίας (Οικονόμου, Καϊριδής, Στυλιανίδης) με τον τούρκο ΥΠΕΣ, Αλί Γερλίκαγια και πλήθος υπηρεσιακών παραγόντων που αποτελούν τα κλειδιά στην επίλυση των ζητημάτων. Με τη συζήτηση για το Μεταναστευτικό να κυριαρχεί για 30 λεπτά από τα 50 που κράτησε η συνάντηση με αναγνώριση της μείωσης των ροών στον Εβρο και στόχο η ίδια προσπάθεια να γίνει στα νησιά. Διαπιστώθηκε βούληση συνεργασίας και συμφωνήθηκε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας μεταξύ των δύο αρχηγών των λιμενικών. Στο τραπέζι και το ζήτημα της τρομοκρατίας, με την Αθήνα να μεταφέρει τη θέση της περί μηδενικής ανοχής.

Σε αυτά που ανακοινώθηκαν το γεγονός ότι η Ελλάδα εξασφά-

λισε την έγκριση της ΕΕ ώστε να ενεργοποιηθεί η δυνατότητα για βίζα-εξπρές που θα επιτρέψει σε τούρκους πολίτες να επισκεπτόνται όλο τον χρόνο, για επτά μέρες, δέκα ελληνικά νησιά.

Επενδύσεις

Στα 15 κείμενα που υπεγράφησαν και αποτελούν 15 μικρά βήματα ενίσχυσης των διμερών σχέσεων είναι η συμφωνία στον Τομέα της Παιδείας, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και την προσέγγιση των δύο λαών με οργάνωση κοινών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για διδάσκοντες και σπουδαστές και ανταλλαγές σπουδαστών.

Υπεγράφησαν επίσης Μνημόνια Κατανόησης στον Τομέα της ηλεκτρικής διασύνδεσης για τη δημιουργία νέας διασυνδετικής γραμμής μεταξύ Νέας Σάντας και Μπαμπαέσκι με στόχο την αναβάθμιση της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας - Τουρκίας. Επίσης μνημόνια για τις

μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, για τις εξαγωγές, για τη συνεργασία των φορέων Enterprise Greece και Invest in Türkiye με σκοπό την προσέλκυση επενδύσεων, για τη στήριξη των επιχειρηματικών κοινοτήτων των δύο χωρών, στον Τομέα των Κοινωνικών Υπηρεσιών με έμφαση στην Προστασία ΑμεΑ και στον Τομέα του Αθλητισμού.

Ελλάδα και Τουρκία δηλώνουν επίσης την πρόθεσή τους να αυξήσουν το διμερές εμπόριο σε βάθος πενταετίας από 5 δισ. ευρώ που είναι σήμερα σε 10 δισ. ευρώ.

Ιδιαίτερης σημασίας η κοινή Δήλωση για συνεργασία στον Τομέα του Τουρισμού που αναγνωρίζεται ως γέφυρα συνεργασίας μεταξύ των δύο λαών με στόχο την αύξηση των τουριστικών ροών, αλλά και αυτή για τη δεύτερη γέφυρα στον Εβρο στην περιοχή Υψαλα - Κίπιοι.

Κοινή δήλωση υπεγράφη και για τη συνεργασία στον Τομέα της Έρευνας και της Καινοτομίας, για σύγκληση Κοινής Επιτροπής Οικονομίας και Εμπορίου, για συνεργασία στον Τομέα της Αγροτικής Ανάπτυξης, για Τελωνειακή Συνεργασία (κοινά σεμινάρια και ανταλλαγές πληροφοριών) και για τη διοργάνωση Hackathon, διαδικτυακού διαγωνισμού μαθητών, φοιτητών, νεοφυών επιχειρήσεων, εμπορικών και βιομηχανικών επιμελητηρίων με στόχο προτάσεις πάνω σε ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος και καθημερινότητας σε αστικό περιβάλλον.

τους δύο ηγέτες

επικεφαλής της ελληνικής κυβέρνησης έξτρα επιχειρήματα για να υπερασπίσει τη στρατηγική του.

Ταυτόχρονα, βέβαια, και οι δύο άνδρες εκμεταλλεύθηκαν τη συνάντηση και τις κοινές τους δηλώσεις προκειμένου να απευθυνθούν ο καθένας στην κοινή του γνώμη. Ο μεν Ερντογάν μίλησε δύο φορές μέσα στο Μαξίμου, ενώπιον των τηλεοπτικών καμερών, για «τουρκική μειονότητα». Ο δε Μητσοτάκης παρεμβαίνοντας απάντησε «ο προσδιορισμός της μειονότητας ως μουσουλμανικής καθορίζεται από τη Συνθήκη της Λωζάννης» - κι όσοι θα σοικημάτιζαν ότι κάποιος σαν τον Σουλτάνο θα ανταπαντού-

σε, έχασαν, αφού στην προκειμένη περίπτωση το ευρωπαϊκό βλέμμα ήταν το σημαίνον για το προφίλ που εκείνος επιχειρούσε να πλάσσει.

Ο ορισμός του τι είναι «καζάν-καζάν» - όπως μεταφράζεται στα τουρκικά το «win-win» - εξαρτάται συνήθως από τη συγκυρία. Σ' αυτή τη φάση, πάντως, η εικόνα δύο ηγετών που κάθονται στο τραπέζι του διαλόγου είναι κέρδος και για την Ελλάδα και για την Τουρκία.

ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ ΟΛΕΣ ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΟΣΟ ΣΥΖΗΤΑΜΕ ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΑΜΕ ΑΠΑΣΧΟΛΗΜΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΚΛΑΒΕΝΤΗ